

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG z dnia 25 listopada 2015 r. (Dz.Urz.UE.L Nr 326, str. 1)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ¹⁾,
po konsultacji z Komitetem Regionów,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ²⁾,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Rady 90/314/EWG ³⁾ ustanawia szereg istotnych praw konsumentów w odniesieniu do zorganizowanego podróżowania, w szczególności w odniesieniu do wymogów informacyjnych, odpowiedzialności przedsiębiorców w związku z realizacją imprezy turystycznej oraz ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub punktu sprzedaży detalicznej. Jednakże konieczne jest dostosowanie ram prawnych do zmian zachodzących na rynku, tak aby stały się one bardziej odpowiednie dla rynku wewnętrznego, a także aby usunięte zostały niejasności oraz luki prawne.
- (2) Turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarce Unii, a zorganizowane podróże, wakacje i wycieczki ("imprezy turystyczne") stanowią znaczną część rynku turystycznego. Od przyjęcia dyrektywy 90/314/EWG zaszły na tym rynku znaczące zmiany. Obok tradycyjnych kanałów dystrybucji coraz ważniejszym medium, za pośrednictwem którego są oferowane lub sprzedawane usługi turystyczne, stał się internet. Usługi turystyczne są łączone nie tylko w postaci tradycyjnych, wcześniej zorganizowanych imprez turystycznych, ale często w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Wiele takich połączeń usług turystycznych albo znajduje się w tzw. "szarej strefie prawnej", albo wyraźnie nie zostało objętych zakresem stosowania dyrektywy 90/314/EWG. Celem niniejszej dyrektywy jest dostosowanie zakresu ochrony celem uwzględnienia tych zmian, zwiększenie przejrzystości i zwiększenie pewności prawa dla podróżnych i przedsiębiorców.
- (3) Art. 169 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ("TFUE") stanowi, że Unia ma się przyczynić do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 TFUE.
- (4) Dyrektywa 90/314/EWG przyznaje państwom członkowskim dużą swobodę w zakresie transpozycji. Dlatego też w dalszym ciągu istnieją znaczące rozbieżności pomiędzy przepisami prawa poszczególnych państw członkowskich. Rozdrobnienie prawne prowadzi do wyższych kosztów prowadzenia działalności oraz stanowi przeszkodę dla osób zamierzających prowadzić działalność transgraniczną, co z kolei ogranicza wybór konsumentom.
- (5) Zgodnie z art. 26 ust. 2 oraz art. 49 TFUE rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości. Ujednolicenie praw i obowiązków wynikających z umów dotyczących imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych jest niezbędne w celu stworzenia prawdziwego wewnętrznego rynku konsumenckiego w tym obszarze, przy jednoczesnym zachowaniu właściwej równowagi pomiędzy wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw.
- (6) Transgraniczny potencjał rynku zorganizowanego podróżowania w Unii nie jest obecnie w pełni wykorzystany. Rozbieżności przepisów chroniących podróżnych w poszczególnych państwach członkowskich zniechęcają podróżnych z jednego państwa członkowskiego do zakupu imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych w innym państwie członkowskim; podobnie zniechęcają one organizatorów i sprzedawców detalicznych z jednego państwa członkowskiego do sprzedaży takich usług w innym państwie członkowskim. W celu umożliwienia podróżnym i przedsiębiorcom korzystania w pełni z rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii, konieczne jest dalsze zbliżenie przepisów prawa państw członkowskich w zakresie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.
- (7) Większość podróżnych nabywających imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne to konsumenci w rozumieniu unijnego prawa konsumentów. Nie zawsze jest przy tym łatwo odróżnić konsumentów od przedstawicieli małych przedsiębiorstw lub osób prowadzących działalność zawodową, które rezerwują podróże w związku z ich działalnością gospodarczą lub zawodową za pośrednictwem tych samych kanałów rezerwacji, jakie wykorzystują konsumenci. Tacy podróżni często wymagają podobnego poziomu ochrony. Z drugiej strony istnieją także przedsiębiorstwa lub organizacje, które organizują własne podróże na podstawie umowy ogólnej, często obejmującej organizację wielu podróży w określonym czasie, zawartej przykładowo z biurem podróży. Ten ostatni przypadek organizowania podróży nie wymaga takiego poziomu ochrony, jaki przewiduje się dla konsumentów. Dlatego też niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do osób podróżujących służbowo, w tym przedstawicieli wolnych zawodów lub osób samozatrudnionych, lub innych osób fizycznych, w przypadku gdy podróż nie jest organizowana na podstawie umowy ogólnej. W celu uniknięcia nieporozumień w związku z definicją pojęcia "konsument", używaną w innych przepisach Unii osoby objęte ochroną na podstawie niniejszej dyrektywy należy określać jako "podróżnych".
- (8) Ponieważ usługi turystyczne mogą być łączone na wiele różnych sposobów, za imprezy turystyczne należy uznać wszystkie połączenia usług turystycznych, które charakteryzują się cechami, jakie podróżni zazwyczaj wiążą z imprezami turystycznymi, w szczególności gdy pojedyncze usługi turystyczne zostają połączone w ramach jednego produktu turystycznego, za którego realizację odpowiedzialność ponosi organizator. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ⁴⁾ powinno być bez znaczenia, czy usługi turystyczne są łączone przed nawiązaniem jakiegokolwiek kontaktu z podróżnym, czy też na prośbę podróżnego lub zgodnie z dokonaniem przez niego wyborem. Te same zasady powinny mieć zastosowanie niezależnie od tego, czy rezerwacja odbywa się za pośrednictwem przedsiębiorcy stacjonarnego lub w online.

(9) W celu zachowania przejrzystości należy wprowadzić rozróżnienie między imprezami turystycznymi a powiązanymi usługami turystycznymi; w przypadku tych ostatnich przedsiębiorcy internetowi lub stacjonarni ułatwiają nabywanie usług turystycznych przez podróżnych, co prowadzi do zawarcia przez podróżnego umów z różnymi dostawcami usług turystycznych, w tym poprzez powiązane procesy rezerwacji; umowy te nie noszą jednak cech imprezy turystycznej, w związku z czym stosowanie do nich wszystkich wymogów, jakie mają zastosowanie do imprez turystycznych, byłoby niezasadne.

(10) W świetle zmian zachodzących na rynku należy ponadto zdefiniować imprezy turystyczne na podstawie obiektywnych kryteriów alternatywnych, które w głównej mierze są związane ze sposobem, w jaki usługi turystyczne są prezentowane lub nabywane, oraz z okolicznościami, w jakich podróżni mogą w uzasadniony sposób oczekiwać, że niniejsza dyrektywa zapewni im ochronę. Ma to miejsce na przykład w sytuacji, gdy różne rodzaje usług turystycznych są nabywane, aby pokryć potrzeby tej samej podróży lub wakacji w jednym punkcie sprzedaży i usługi te zostały wybrane, zanim podróżny zgodził się dokonać zapłaty, to znaczy w ramach jednej rezerwacji, lub gdy usługi takie są oferowane lub sprzedawane po cenie obejmującej wszystkie te usługi lub po cenie całkowitej, lub gdy jedną z tych cen jest obciążany nabywca, jak również w przypadku gdy usługi takie są reklamowane lub sprzedawane przy użyciu określenia "impreza turystyczna" lub podobnego określenia wskazującego na bliski związek pomiędzy danymi usługami turystycznymi. Takimi podobnymi określeniami mogą być na przykład "oferta łączona", "all-inclusive" lub "usługa »wszystko w cenie«".

(11) Należy sprecyzować, że usługi turystyczne połączone po zawarciu umowy, na podstawie której przedsiębiorca uprawnia podróżnego do tego, aby dokonać wyboru spośród usług turystycznych różnego rodzaju, tak jak to ma miejsce w przypadku imprezy turystycznej stanowiącej prezent, stanowią imprezę turystyczną. Ponadto za imprezę turystyczną należy uznać połączenie usług turystycznych w sytuacji, w której pomiędzy przedsiębiorcami są przekazywane imię i nazwisko podróżnego, szczegóły płatności i adres poczty elektronicznej, a kolejna umowa jest zawierana najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej.

(12) Jednocześnie należy odróżniać powiązane usługi turystyczne od usług turystycznych, które podróżni rezerwują niezależnie, często w różnym czasie - nawet jeżeli są one rezerwowane na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji. Należy ponadto odróżnić powiązane usługi turystyczne oferowane online od powiązanych stron internetowych, których celem nie jest zawarcie umowy z podróżnym, oraz od linków, za pośrednictwem których podróżni są jedynie w ogólny sposób informowani o dalszych usługach turystycznych, na przykład gdy hotel lub organizator wydarzenia udostępnia na swojej stronie internetowej - niezależnie od dokonania jakiegokolwiek rezerwacji - wykaz wszystkich podmiotów oferujących usługi transportowe do miejsca, w którym się znajdują oraz od plików cookies albo metadanych, które używane są do umieszczania ogłoszeń na stronach internetowych.

(13) Należy określić szczegółowe przepisy dla przedsiębiorców stacjonarnych oraz internetowych, którzy pomagają podróżnym - przy okazji jednej wizyty lub jednego kontaktu z ich punktem sprzedaży - w zawarciu odrębnych umów z dostawcami poszczególnych usług, oraz dla przedsiębiorców internetowych, którzy - na przykład za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online - ułatwiają w sposób ukierunkowany nabywanie co najmniej jednej dodatkowej usługi turystycznej u innego przedsiębiorcy, w przypadku gdy umowa jest zawierana najpóźniej 24 godziny od potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi turystycznej. Takie ułatwienie nabywania usług wynika często z powiązań handlowych, których elementem jest wynagrodzenie, pomiędzy przedsiębiorcą ułatwiającym nabywanie dodatkowych usług turystycznych a innym przedsiębiorcą - niezależnie od metody obliczania takiego wynagrodzenia, które może na przykład być uzależnione od liczby kliknięć lub od obrotu. Przepisy takie miałyby na przykład zastosowanie w sytuacji, gdy wraz z potwierdzeniem rezerwacji pierwszej usługi turystycznej, takiej jak przelot lub przejazd pociągiem, podróżny otrzymuje zaproszenie do zarezerwowania dodatkowej usługi turystycznej dostępnej w wybranym docelowym miejscu podróży - na przykład zakwaterowania w hotelu - wraz z linkiem do strony internetowej rezerwacji innego dostawcy usług lub pośrednika. Wprawdzie usługi takie nie powinny stanowić imprezy turystycznej w rozumieniu niniejszej dyrektywy, zgodnie z którą jeden organizator jest odpowiedzialny za należyłą realizację wszystkich usług turystycznych, jednak takie powiązane usługi turystyczne stanowią alternatywny model biznesowy, który często jest silną konkurencją dla imprez turystycznych.

(14) Aby zapewnić uczciwą konkurencję i ochronę podróżnych, obowiązek właściwego udokumentowania zabezpieczenia na potrzeby zwrotu wpłat i powrotu podróżnych do kraju w przypadku niewypłacalności powinien mieć zastosowanie również do powiązanych usług turystycznych.

(15) Zakup odrębnej usługi turystycznej jako pojedynczej usługi turystycznej nie powinien stanowić ani imprezy turystycznej, ani powiązanej usługi turystycznej.

(16) W celu zwiększenia przejrzystości dla podróżnych oraz umożliwienia im dokonywania świadomych wyborów dotyczących różnych rodzajów oferowanych usług turystycznych, przedsiębiorcy powinni być zobowiązani do jasnego i widocznego oświadczenia, czy oferują imprezę turystyczną, czy powiązane usługi turystyczne, a także do informowania o odpowiadających im poziomach ochrony, zanim podróżny zgodzi się dokonać wpłaty. Oświadczenie przedsiębiorcy dotyczące prawnego charakteru produktu turystycznego, który jest oferowany na rynku, powinno odpowiadać rzeczywistemu charakterowi prawnemu przedmiotowego produktu. Właściwe organy egzekwowania prawa powinny interweniować w przypadkach, w których przedsiębiorcy nie zapewniają podróżnym prawidłowych informacji.

(17) Na potrzeby zdefiniowania imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych należy brać pod uwagę - jako jedyne kryterium - połączenie różnych rodzajów usług turystycznych, takich jak zakwaterowanie, przewóz pasażerów autobusem, koleją, drogą wodną lub lotniczą, a także wynajem pojazdów silnikowych lub niektórych motocykli. Zakwaterowanie w celach pobytowych, w tym na potrzeby długoterminowych kursów językowych, nie należy uważać za zakwaterowanie w rozumieniu niniejszej dyrektywy. Usługi finansowe, takie jak ubezpieczenie podróży, nie powinny być uważane za usługi turystyczne. Ponadto usługi, które są nieodłączną częścią innej usługi turystycznej, nie powinny być uważane za odrębne usługi turystyczne. Chodzi tu na przykład o transport bagażu świadczony w ramach przewozu pasażerów, drobne usługi transportowe, takie jak przewóz pasażerów w ramach wycieczki z przewodnikiem lub transfer pomiędzy hotelem a lotniskiem lub stacją kolejową, posiłki, napoje oraz sprząatanie zapewnione w ramach zakwaterowania lub dostęp do

urządzeń na miejscu, takich jak np. basen, sauna, spa lub sala treningowa przeznaczona dla gości hotelu. Oznacza to również, że w przypadkach gdy - w przeciwieństwie do rejsu wycieczkowego - zapewniany jest nocleg jako część drogowego, kolejowego, wodnego lub lotniczego transportu pasażerów, zakwaterowanie nie powinno być uważane za odrębną usługę turystyczną, jeżeli głównym elementem jest wyraźnie transport.

(18) Inne usługi świadczone turystom, które nie są nieodłączną częścią przewozu pasażerów, zakwaterowania lub wynajmu pojazdów silnikowych lub niektórych motocykli, mogą na przykład obejmować: wstępy na koncerty, imprezy sportowe, wycieczki lub wstępy do parków rozrywki, wycieczki z przewodnikiem, karnety narciarskie i wypożyczanie sprzętu sportowego, takiego jak sprzęt narciarski lub zabiegi balneologiczne (spa). Jeżeli jednak takie usługi są połączone tylko z jedną usługą turystyczną innego rodzaju, na przykład z zakwaterowaniem, powinno to prowadzić do powstania imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej tylko w przypadku, gdy usługi te stanowią znaczną część wartości tej imprezy lub powiązanej usługi turystycznej lub gdy są one reklamowane jako istotny element tej podróży lub tych wakacji, lub gdy z innych względów stanowią istotny element tej podróży lub tych wakacji. W przypadku gdy inne usługi świadczone turystom stanowią 25 % lub więcej wartości danego połączenia, usługi te powinny być uważane za stanowiące znaczną część wartości imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej. Należy wyjaśnić, że w przypadku gdy dodawane są inne usługi świadczone turystom - na przykład do zakwaterowania w hotelu zarezerwowanego jako odrębna usługa, po przybyciu podróżnego do hotelu - nie powinny one stanowić imprezy turystycznej. Nie powinno to prowadzić do obchodzenia przepisów niniejszej dyrektywy w taki sposób, że organizatorzy lub sprzedawcy detaliczni oferowaliby podróżnemu wybór dodatkowych usług świadczonych turystom z wyprzedzeniem, po czym oferowaliby zawarcie umowy na te usługi dopiero po rozpoczęciu realizacji pierwszej usługi turystycznej.

(19) Ponieważ potrzeba zapewnienia podróży ochroną w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, jak również imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne, które są oferowane lub których nabywanie jest ułatwiane okazjonalnie i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych. Te ostatnie mogą obejmować na przykład wycieczki organizowane nie częściej niż kilka razy w roku przez organizacje charytatywne, kluby sportowe lub szkoły dla ich członków, które nie są oferowane ogółowi społeczeństwa. Odpowiednie informacje na temat tego wyłączenia powinny być dostępne publicznie, by przedsiębiorcy i podróżni byli prawidłowo poinformowani, że te imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne nie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.

(20) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla krajowego prawa umów w tych kwestiach, które nie są przez nią regulowane.

(21) Państwa członkowskie powinny, zgodnie z prawem Unii, pozostawać właściwe odnośnie do stosowania przepisów niniejszej dyrektywy w dziedzinach nieobjętych zakresem jej stosowania. Państwa członkowskie mogą zatem utrzymać w mocy lub ustanowić przepisy krajowe odpowiadające wszystkim lub niektórym przepisom niniejszej dyrektywy w odniesieniu do umów nieobjętych zakresem jej stosowania. Państwa członkowskie mogą na przykład utrzymać w mocy lub ustanowić przepisy odpowiadające przepisom niniejszej dyrektywy w odniesieniu do niektórych odrębnych umów dotyczących pojedynczych usług turystycznych (takich jak wynajem domów wakacyjnych) lub imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, które są oferowane lub których nabywanie jest ułatwiane na zasadach niekomercyjnych ograniczonej grupie podróżnych i wyłącznie okazjonalnie, lub imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych obejmujących okres krótszy niż 24 godziny i nieobjętych zakwaterowaniem.

(22) Główną cechą imprezy turystycznej jest to, że jeden przedsiębiorca odpowiada jako organizator za należyłą realizację imprezy turystycznej jako całości. Wyłącznie w przypadkach, gdy jako organizator imprezy turystycznej występuje inny przedsiębiorca, dany przedsiębiorca - zazwyczaj stacjonarne lub internetowe biuro podróży - powinien mieć możliwość pełnienia roli jedynie sprzedawcy detalicznego lub pośrednika i nieponoszenia odpowiedzialności jako organizator. To, czy przedsiębiorca działa jako organizator w odniesieniu do danej imprezy turystycznej, powinno zależeć od udziału tego przedsiębiorcy w tworzeniu danej imprezy turystycznej, nie zaś od tego, w jaki sposób ten przedsiębiorca nazywa prowadzoną przez siebie działalność. Przy rozważaniach, czy przedsiębiorca jest organizatorem czy sprzedawcą detalicznym, powinno pozostawać bez znaczenia, czy przedsiębiorca działa po stronie podaży, czy też występuje jako agent działający na rzecz podróżnego.

(23) Dyrektywa 90/314/EWG przyznała państwom członkowskim swobodę w określaniu, czy za należyłą realizację imprezy turystycznej odpowiada sprzedawca detaliczny, organizator, czy też zarówno sprzedawca detaliczny, jak i organizator. Taka elastyczność doprowadziła w niektórych państwach członkowskich do niejasności co do tego, który przedsiębiorca jest odpowiedzialny za realizację odrębnych usług turystycznych. W niniejszej dyrektywie należy zatem sprecyzować, że za realizację usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej odpowiedzialni są organizatorzy, chyba że prawo krajowe stanowi, że odpowiedzialność ponoszą zarówno organizator, jak i sprzedawca detaliczny.

(24) W odniesieniu do imprez turystycznych sprzedawcy detaliczni powinni wraz z organizatorem ponosić odpowiedzialność za udzielenie informacji przed zawarciem umowy. W celu ułatwienia komunikacji, w szczególności w przypadkach transgranicznych, podróżni powinni mieć możliwość skontaktowania się z organizatorem również poprzez sprzedawcę detalicznego, za pośrednictwem którego nabyli imprezę turystyczną.

(25) Przed zakupem imprezy turystycznej podróżny powinien otrzymać wszystkie niezbędne informacje, niezależnie od tego, czy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, bezpośrednio, czy też za pomocą innych rodzajów dystrybucji. Udzielając tych informacji, przedsiębiorca powinien uwzględnić szczególne - możliwe w uzasadniony sposób do przewidzenia przez przedsiębiorcę - potrzeby podróżnych, którzy wymagają szczególnej troski ze względu na wiek lub ułomność fizyczną.

(26) Zasadnicze informacje udzielane w reklamach, na stronach internetowych organizatora lub w broszurach jako część informacji udzielanych przed zawarciem umowy, dotyczące na przykład głównych właściwości usług

turystycznych lub cen, powinny być wiążące, chyba że organizator zastrzeże sobie prawo do dokonania zmian tych elementów i o ile takie zmiany są w sposób jasny, zrozumiały i widoczny przekazane do wiadomości podróżnego przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej. Mając jednakże na względzie nowe technologie komunikacyjne, które umożliwiają łatwą aktualizację, nie ma więcej potrzeby do ustanawiania szczegółowych przepisów dotyczących broszur, przy czym zasadne jest zapewnienie, aby podróżnemu były przekazywane zmiany informacji udzielanych przed zawarciem umowy. Zawsze powinna być możliwa zmiana informacji udzielonych przed zawarciem umowy, jeśli obie strony umowy o udział w imprezie turystycznej wyraźnie się na to zgodziły.

(27) Wymogi informacyjne zostały określone w niniejszej dyrektywie w sposób wyczerpujący, jednakże pozostają one bez uszczerbku dla wymogów informacyjnych, które zostały ustanowione w innych obowiązujących przepisach Unii⁵⁾.

(28) Organizatorzy powinni udzielać ogólnych informacji o wymogach wizowych kraju docelowego. Informacje o przybliżonych okresach oczekiwania na wize mogą być przedstawione w formie odesłania do oficjalnych informacji o kraju docelowym.

(29) Biorąc pod uwagę specyfikę umów o udział w imprezie turystycznej, należy określić prawa i obowiązki stron umowy w okresie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, jak i po jej rozpoczęciu, w szczególności gdy impreza turystyczna nie jest należycie realizowana lub gdy zmieniają się szczególne okoliczności.

(30) Ponieważ imprezy turystyczne są często nabywane na długo przed ich realizacją, mogą wystąpić nieprzewidziane zdarzenia. W związku z tym podróżny powinien, na określonych warunkach, mieć prawo do przeniesienia umowy o udział w imprezie turystycznej na innego podróżnego. W takich sytuacjach organizator powinien mieć możliwość odzyskania swoich wydatków, na przykład jeśli podwykonawca zażąda opłat za zmianę imienia i nazwiska podróżnego lub za unieważnienie biletu na środek transportu i wystawienie nowego.

(31) Podróżni powinni również mieć możliwość rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą za rozwiązanie, uwzględniającą spodziewane oszczędności kosztów oraz spodziewany dochód z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. Powinni oni także mieć prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za jej rozwiązanie, w przypadku gdy nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności miałyby w znaczącym zakresie wpłynąć na realizację imprezy turystycznej. Mogą one obejmować na przykład działania wojenne, inne poważne problemy związane z bezpieczeństwem, takie jak terroryzm, znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, takie jak wybuch epidemii poważnej choroby w docelowym miejscu podróży lub katastrofy naturalne, takie jak powódzie lub trzęsienia ziemi, lub warunki pogodowe uniemożliwiające bezpieczną podróż do miejsca docelowego uzgodnionego w umowie o udział w imprezie turystycznej.

(32) W szczególnych okolicznościach prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez zapłaty rekompensaty powinien mieć również organizator, na przykład jeżeli nie została osiągnięta minimalna liczba uczestników, a możliwość taka została zastrzeżona w umowie. W takim przypadku organizator powinien dokonać zwrotu wszystkich wpłat dokonanych w odniesieniu do imprezy turystycznej.

(33) W niektórych przypadkach organizatorzy powinni mieć możliwość jednostronnego wprowadzania zmian do umowy o udział w imprezie turystycznej. Podróżni powinni mieć jednak prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej, jeżeli zmiany w znaczący sposób zmieniają którąkolwiek z głównych właściwości usług turystycznych. Może mieć to miejsce na przykład w przypadku, gdy obniży się jakość lub wartość usług turystycznych. Zmiany czasów wyjazdu lub przyjazdu wskazanych w umowie o udział w imprezie turystycznej należy uznać za znaczące, jeżeli, na przykład, spowodowałyby po stronie podróżnego znaczne niedogodności lub dodatkowe koszty, na przykład dodatkowe zorganizowanie transportu lub zakwaterowania. Podwyższenie cen powinno być możliwe wówczas, gdy nastąpiła zmiana kosztów paliwa lub innych źródeł zasilania dotycząca przewozów pasażerskich, zmiana podatków lub opłat nakładanych przez stronę trzecią, która nie bierze bezpośrednio udziału w realizacji usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej lub zmiana kursów walutowych mających znaczenie dla imprezy turystycznej, i jedynie wówczas gdy w umowie o udział w imprezie turystycznej wyraźnie zastrzeżono możliwość takiego podwyższenia ceny i postanowiono, że podróżnemu przysługuje obniżka ceny w przypadku obniżenia się tych kosztów. Podróżny powinien mieć prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej bez ponoszenia opłaty za jej rozwiązanie, jeżeli organizator zaproponuje podwyżkę ceny o ponad 8 % ceny całkowitej.

(34) Należy określić szczegółowe przepisy dotyczące środków zaradczych w związku z niezgodnościami podczas realizacji umowy o udział w imprezie turystycznej. Podróżny powinien mieć prawo do tego, aby pojawiające się problemy były rozwiązywane, a jeżeli nie może być zrealizowana znaczna część usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, należy zaoferować podróżnemu odpowiednie alternatywne usługi. Jeżeli organizator nie zaradzi niezgodnościom w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny powinien mieć możliwość dokonania tego samego i wystąpienia o zwrot poniesionych niezbędnych wydatków. W pewnych przypadkach nie powinno być potrzeby wyznaczania terminu, w szczególności jeżeli wymagany jest natychmiastowy środek zaradczy. Miałoby to zastosowanie na przykład wtedy, gdy z uwagi na spóźnienie autobusu zapewnianego przez organizatora podróżny musi skorzystać z taksówki, aby zdążyć na lot. Podróżni powinni być również uprawnieni do obniżki ceny, rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej lub rekompensaty za szkodę. Rekompensata powinna pokrywać także szkodę niemajątkową, taką jak rekompensata za utratę przyjemności z danej podróży lub wakacji z powodu poważnych problemów w realizacji odpowiednich usług turystycznych. Podróżny powinien mieć obowiązek bezzwłocznego poinformowania organizatora, z uwzględnieniem okoliczności sprawy, o jakiegokolwiek stwierdzonej niezgodności w trakcie realizacji usługi turystycznej objętej umową o udział w imprezie turystycznej. Niedopełnienie tego obowiązku może być brane pod uwagę przy ustalaniu stosownej obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę, w przypadku gdy takie zawiadomienie pozwoliłoby uniknąć szkody lub ją ograniczyć.

(35) W celu zapewnienia spójności właściwe jest dostosowanie przepisów niniejszej dyrektywy do konwencji międzynarodowych regulujących usługi turystyczne, a także do przepisów Unii dotyczących praw pasażerów. Jeżeli organizator jest odpowiedzialny za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, powinien być on uprawniony do powołania się na ograniczenie odpowiedzialności usługodawców ustanowione w takich konwencjach międzynarodowych, jak Konwencja montrealaska z 1999 r. o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego⁶⁾, Konwencja z 1980 r. o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF)⁷⁾ i Konwencja ateńska z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu⁸⁾. Jeżeli ze względu na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności niemożliwe jest zapewnienie terminowego powrotu podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży, organizator powinien ponieść koszt niezbędny zakwaterowania podróżnych w okresie nieprzekraczającym trzech nocy na jednego podróżnego, chyba że w istniejących lub przyszłych przepisach Unii dotyczących praw pasażerów przewidziane są dłuższe okresy.

(36) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać praw podróżnych do zgłaszania roszczeń zarówno na podstawie niniejszej dyrektywy, jak i na podstawie innych mających zastosowanie przepisów Unii lub konwencji międzynarodowych, tak aby podróżni w dalszym ciągu mieli możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizatora, przewoźnika lub jakiegokolwiek innej strony odpowiedzialnej, lub - w stosownym przypadku - wobec więcej niż jednej strony. Należy wyjaśnić, że w celu uniknięcia nadmiernej rekompensaty rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy niniejszej dyrektywy oraz rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy innych mających zastosowanie przepisów Unii lub konwencji międzynarodowych powinny być od siebie odliczane. Odpowiedzialność organizatora powinna być bez uszczerbku dla prawa do dochodzenia odszkodowania od osób trzecich, w tym od usługodawców.

(37) Jeżeli podróżny podczas podróży lub wakacji znajdzie się w trudnej sytuacji, organizator powinien być zobowiązany do udzielenia mu bez zbędnej zwłoki odpowiedniej pomocy. Taka pomoc powinna polegać w głównej mierze na udzieleniu, w stosownych przypadkach, informacji dotyczących kwestii takich, jak: świadczenia zdrowotne, władze lokalne oraz pomoc konsularna, jak również praktycznej pomocy, na przykład w odniesieniu do nawiązania komunikacji na odległość oraz alternatywnych usług turystycznych.

(38) W komunikacie z dnia 18 marca 2013 r. zatytułowanym "Ochrona pasażerów w przypadku niewypłacalności linii lotniczej" Komisja określiła środki służące poprawie ochrony pasażerów na wypadek niewypłacalności linii lotniczych, w tym sprawniejsze egzekwowanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 261/2004⁹⁾ i rozporządzenia (WE) nr 1008/2008 oraz współdziałanie z zainteresowanymi podmiotami z branży; w przypadku niepowodzenia tych środków zapowiedziano wzięcie pod uwagę środka ustawodawczego. Wspomniany komunikat dotyczy nabycia pojedynczego elementu, a mianowicie usług przewozu lotniczego, i w związku z tym nie porusza kwestii ochrony na wypadek niewypłacalności w przypadku imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.

(39) Państwa członkowskie powinny zapewnić podróżnym nabywającym imprezę turystyczną pełną ochronę na wypadek niewypłacalności organizatora. Państwa członkowskie prowadzenia przedsiębiorstwa przez organizatora powinny zapewnić, by organizatorzy posiadali zabezpieczenie na wypadek konieczności zwrotu wszystkich wpłat dokonanych przez lub w imieniu podróżnych oraz - w zakresie, w jakim impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów - powrotu podróżnych do kraju na wypadek niewypłacalności organizatora. Jednakże ochrona powinna być możliwa zaofiarowanie podróżnym kontynuacji imprezy turystycznej. Zachowując swobodę decyzji co do sposobu, w jaki ma zostać zorganizowana ochrona na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczność takiej ochrony. Skuteczność oznacza, że ochrona taka powinna być dostępna niezwłocznie po tym, gdy - wskutek problemów organizatora z płynnością - usługi turystyczne nie są realizowane, nie zostaną zrealizowane lub zostaną zrealizowane jedynie częściowo, lub gdy usługodawcy domagają się od podróżnych, by za nie zapłacili. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość nałożenia wymogu, by organizatorzy przekazywali podróżnym zaświadczenie dokumentujące uprawnienie do otrzymania świadczeń bezpośrednio od podmiotu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności.

(40) By ochrona na wypadek niewypłacalności była skuteczna, powinna obejmować przewidywalne koszty wpłat zagrożonych niewypłacalnością organizatora oraz - w stosownych przypadkach - przewidywalne koszty powrotu do kraju. Oznacza to, że ochrona powinna być wystarczająca, aby pokryć wszystkie przewidywalne wpłaty dokonywane przez podróżnych lub w ich imieniu z tytułu imprez turystycznych w szczycie sezonu, z uwzględnieniem okresu pomiędzy otrzymaniem takich wpłat a zakończeniem podróży lub wakacji, jak również - w stosownych przypadkach - przewidywalne koszty powrotu do kraju. Co do zasady będzie to oznaczało, że zabezpieczenie musi pokrywać wystarczająco dużą część obrotu danego organizatora z tytułu imprez turystycznych i może zależeć od takich czynników, jak rodzaj sprzedawanych imprez turystycznych, w tym rodzaj transportu, docelowe miejsce podróży oraz wszelkie ograniczenia prawne lub zobowiązania organizatora dotyczące wysokości zaliczek, jakie może on przyjmować, oraz terminów ich wpłat przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Konieczna ochrona może wprawdzie zostać obliczona na podstawie ostatnich danych z działalności, na przykład obrotów osiągniętych w poprzednim roku obrotowym, ale organizatorzy powinni zostać zobowiązani do dostosowania ochrony na wypadek niewypłacalności w przypadku zwiększonego ryzyka, w tym znacznego wzrostu sprzedaży imprez turystycznych. Skuteczna ochrona na wypadek niewypłacalności nie powinna jednak uwzględniać skrajnie nieprawdopodobnego ryzyka, jak na przykład równoczesnej niewypłacalności kilku największych organizatorów, gdyż miałyby to nieproporcjonalny wpływ na koszty ochrony, ograniczając tym samym jej skuteczność. W takich przypadkach gwarancja zwrotu może być ograniczona.

(41) Zważywszy na różnice w ustawodawstwach i praktykach krajowych dotyczących stron umowy o udział w imprezie turystycznej oraz przyjmowania wpłat dokonywanych przez podróżnych lub w ich imieniu, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia wymogu, by również sprzedawcy detaliczni wykupywali zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

(42) Zgodnie z dyrektywą 2006/123/WE należy ustanowić przepisy zapobiegające sytuacjom, w których obowiązki w zakresie ochrony na wypadek niewypłacalności staną się przeszkodą dla swobodnego przepływu usług oraz swobody przedsiębiorczości. Państwa członkowskie powinny być zatem zobowiązane do uznania zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności zgodnie z prawem państwa członkowskiego prowadzenia przedsiębiorstwa. Aby ułatwić współpracę administracyjną oraz sprawowanie nadzoru nad organizatorami i, w stosownych przypadkach, sprzedawcami detalicznymi, którzy prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich, w zakresie ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zostać zobowiązane do wyznaczenia centralnych punktów kontaktowych.

(43) Przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych powinni być zobowiązani do informowania podróżnych, że nie kupują oni imprezy turystycznej oraz że za należyte wykonanie ich umów wyłączną odpowiedzialność ponoszą dostawcy poszczególnych usług turystycznych. Przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych powinni ponadto być zobowiązani do posiadania zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności w odniesieniu do zwrotów otrzymanych wpłat, a także - w zakresie, w jakim są oni odpowiedzialni za przewóz pasażerów - za powrót podróżnych do kraju oraz za odpowiednio informowanie ich o tym. Przedsiębiorcy odpowiedzialni za realizację poszczególnych umów będących częścią powiązanych usług turystycznych podlegają ogólnemu prawu Unii w zakresie ochrony konsumentów oraz sektorowym przepisom Unii.

(44) Ustanawiając przepisy dotyczące systemów ochrony na wypadek niewypłacalności w odniesieniu do imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość uwzględniania szczególnej sytuacji mniejszych przedsiębiorstw, zapewniając jednocześnie podróżnym ten sam poziom ochrony.

(45) Podróżni powinni być chronieni na wypadek błędów w procesie rezerwacji imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.

(46) Należy potwierdzić, że podróżni nie mogą zrzekać się praw wynikających z niniejszej dyrektywy, a organizatorzy lub przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych nie mogą uchylać się od swoich obowiązków podnosząc, że działają jedynie w charakterze dostawcy usługi turystycznej, pośrednika lub w innym charakterze.

(47) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące kar za naruszenie krajowych przepisów transponujących niniejszą dyrektywę i zapewnić ich wdrożenie. Kary te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

(48) Przyjęcie niniejszej dyrektywy wiąże się z koniecznością dostosowania niektórych aktów ustawodawczych Unii dotyczących ochrony konsumentów. W szczególności należy doprecyzować, iż rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2006/2004¹⁰⁾ stosuje się do przypadków naruszenia niniejszej dyrektywy. Ponadto, mając na uwadze fakt, iż dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE¹¹⁾ w jej obecnym brzmieniu nie stosuje się do umów objętych zakresem stosowania dyrektywy 90/314/EWG, konieczna jest zmiana dyrektywy 2011/83/UE w celu zapewnienia jej dalszego stosowania do poszczególnych usług turystycznych stanowiących część powiązanych usług turystycznych, o ile te poszczególne usługi nie są z innego powodu wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2011/83/UE, oraz w celu zapewnienia

stosowania niektórych praw konsumentów ustanowionych w tej dyrektywie również do imprez turystycznych

(49) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów dotyczących ochrony danych osobowych ustanowionych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 95/46/WE¹²⁾ oraz unijnych przepisów dotyczących prawa prywatnego międzynarodowego, w tym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008¹³⁾.

(50) Należy wyjaśnić, że wymogi regulacyjne niniejszej dyrektywy dotyczące ochrony na wypadek niewypłacalności oraz informowania o powiązanych usługach turystycznych powinny mieć również zastosowanie do przedsiębiorców, którzy nie prowadzą przedsiębiorstwa w państwie członkowskim w jakikolwiek sposób kierują taką działalnością, w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 593/2008 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012¹⁴⁾, do państwa członkowskiego lub państw członkowskich.

(51) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i jak najbardziej jednolitego poziomu ochrony konsumentów, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

(52) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności niniejsza dyrektywa przestrzega wolności prowadzenia działalności gospodarczej ustanowionej w art. 16 Karty, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w Unii, zgodnie z art. 38 Karty.

(53) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających¹⁵⁾ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w

uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.

(54) Należy uchylić dyrektywę 90/314/EWG,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I. PRZEDMIOT, ZAKRES STOSOWANIA, DEFINICJE I POZIOM HARMONIZACJI.

Artykuł 1. Przedmiot. Celem niniejszej dyrektywy jest przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i jak najbardziej jednolitego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do umów zawieranych pomiędzy podróżnymi a przedsiębiorcami dotyczących imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych.

Artykuł 2. Zakres stosowania.

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do imprez turystycznych oferowanych do sprzedaży lub sprzedawanych podróżnym przez przedsiębiorców oraz do powiązanych usług turystycznych, których zamawianie jest ułatwiane podróżnym przez przedsiębiorców.

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

- a) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one zakwaterowanie;
- b) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są odpowiednio oferowane oraz których zamawianie jest ułatwiane okazjonalnie i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych;
- c) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy ogólnej o zorganizowanie podróży służbowej zawieranej pomiędzy przedsiębiorcą a inną osobą fizyczną lub prawną działającą w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu.

3. Niniejsza dyrektywa nie narusza krajowego ogólnego prawa umów, między innymi, przepisów dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy, w zakresie, w jakim aspekty ogólnego prawa umów nie są regulowane w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 3. Definicje. Na potrzeby niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

1) "usługa turystyczna" oznacza:

- a) przewóz pasażerów;
- b) zakwaterowanie, które nie jest nieodłącznym elementem przewozu pasażerów oraz w celach innych niż pobytowe;
- c) wynajem samochodów, innych pojazdów silnikowych w rozumieniu art. 3 pkt 11 dyrektywy 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady lub motocykli wymagających prawa jazdy kategorii A zgodnie z art. 4 ust. 3 lit. c) dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ;
- d) każdą inną usługę świadczoną turystom, która nie jest nieodłączną częścią usługi turystycznej w rozumieniu lit. a), b) lub c);

2) "impreza turystyczna" oznacza połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, jeżeli:

- a) usługi te zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę, w tym również na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, przed zawarciem jednej umowy na wszystkie usługi; lub
- b) niezależnie od tego, czy zawarto odrębne umowy z dostawcami poszczególnych usług turystycznych, usługi te:
 - (i) są nabywane w jednym punkcie sprzedaży i zostały wybrane, zanim podróżny zgodził się dokonać zapłaty;
 - (ii) są oferowane lub sprzedawane po cenie obejmującej wszystkie usługi lub po cenie całkowitej, lub gdy jedną z tych cen obciążony jest nabywca,
 - (iii) są reklamowane lub sprzedawane przy użyciu określenia "impreza turystyczna" lub podobnego określenia,
 - (iv) są łączone po zawarciu umowy, na podstawie której przedsiębiorca uprawnia podróżnego do dokonania wyboru spośród różnych rodzajów usług turystycznych, lub
 - (v) są nabywane od odrębnych przedsiębiorców za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online, podczas których imię i nazwisko podróżnego, szczegóły płatności oraz adres poczty elektronicznej podróżnego są przekazywane przez przedsiębiorcę, z którym zawarta została pierwsza umowa, innemu przedsiębiorcy lub innemu przedsiębiorcom, a umowa z tym innym przedsiębiorcą lub innymi przedsiębiorcami zostanie zawarta najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej.

Połączenie usług turystycznych, w przypadku którego nie więcej niż jeden rodzaj usługi turystycznej, o której mowa w pkt 1 lit. a), b) lub c), zostaje połączony z jedną lub więcej usługami świadczonymi turystom, o których mowa w pkt 1 lit. d), nie jest imprezą turystyczną, jeżeli usługi, o których mowa w pkt 1 lit. d):

- a) nie stanowią znacznej części wartości tego połączenia i nie są reklamowane jako istotny element tego połączenia ani nie stanowią istotnego elementu tego połączenia z innych względów; lub
- b) zostały wybrane i nabyte dopiero po rozpoczęciu realizacji usługi turystycznej, o której mowa w pkt 1 lit. a), b) lub c);

3) "umowa o udział w imprezie turystycznej" oznacza umowę dotyczącą imprezy turystycznej jako całości lub, jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie odrębnych umów, wszystkie umowy dotyczące usług turystycznych objętych imprezą turystyczną;

4) "rozpoczęcie imprezy turystycznej" oznacza rozpoczęcie wykonywania usług turystycznych objętych imprezą turystyczną;

5) "powiązane usługi turystyczne" oznaczają co najmniej dwa różne rodzaje usług turystycznych nabytych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, niestanowiących imprezy turystycznej, dla których zawierane są odrębne umowy z poszczególnymi dostawcami usług turystycznych, jeżeli przedsiębiorca ułatwia:

- a) podróżnym przy okazji jednej wizyty lub jednego kontaktu z jego punktem sprzedaży dokonanie odrębnego wyboru i odrębnej płatności za każdą usługę turystyczną; lub
- b) w sposób ukierunkowany, nabycie co najmniej jednej dodatkowej usługi turystycznej od innego przedsiębiorcy, jeżeli umowa z takim innym przedsiębiorcą zostanie zawarta najpóźniej 24 godziny po

potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej.

W przypadku nabycia nie więcej niż jednego rodzaju usług turystycznych, o których mowa w pkt 1 lit. a), b) lub c), i jednej lub więcej usług świadczonych turystom, o których mowa w pkt 1 lit. d), nie stanowią one powiązanych usług turystycznych, jeżeli usługi, o których mowa w pkt 1 lit. d), nie stanowią znacznej części łącznej wartości usług i nie są reklamowane jako istotny element podróży lub wakacji ani nie stanowią istotnego elementu podróży lub wakacji z innych względów;

- 6) "podróżny" oznacza każdą osobę, która chce zawrzeć umowę lub jest uprawniona do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy;
- 7) "przedsiębiorca" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, niezależnie od tego, czy jest to podmiot publiczny czy prywatny, która działa - w tym również za pośrednictwem każdej innej osoby działającej w jej imieniu lub na jej rzecz - w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu, w związku z umowami objętymi zakresem niniejszej dyrektywy, występując w charakterze organizatora, sprzedawcy detalicznego, przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych lub w charakterze dostawcy usług turystycznych;
- 8) "organizator" oznacza przedsiębiorcę, który tworzy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy bądź razem z innym przedsiębiorcą, lub też przedsiębiorcę, który przekazuje dane podróжного innemu przedsiębiorcy zgodnie z pkt 2 lit. b) ppkt (v);
- 9) "sprzedawca detaliczny" oznacza przedsiębiorcę innego niż organizator, który sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne utworzone przez organizatora;
- 10) "prowadzenie przedsiębiorstwa" oznacza prowadzenie przedsiębiorstwa zdefiniowane w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2006/123/WE;
- 11) "trwały nośnik" oznacza każde urządzenie umożliwiające podróжному lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób umożliwiający dostęp do nich w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 12) "nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności" oznaczają sytuację poza kontrolą strony powołującej się na taką sytuację i której skutków nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie rozsądne działania;
- 13) "niezgodność" oznacza niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług turystycznych objętych imprezą turystyczną;
- 14) "małoletni" oznacza osobę w wieku poniżej 18 lat;
- 15) "punkt sprzedaży" oznacza miejsce prowadzenia sprzedaży detalicznej, ruchome lub stałe, jak również internetowe strony sprzedaży detalicznej lub podobne punkty sprzedaży online, z uwzględnieniem przypadków, gdy internetowe strony sprzedaży detalicznej lub punkty sprzedaży online przedstawiane są podróжному jako jeden punkt obsługi, w tym usługa dostępna telefonicznie;
- 16) "powrót do kraju" oznacza powrót podróжного do miejsca rozpoczęcia podróży lub do innego miejsca uzgodnionego przez strony umowy.

Artykuł 4. Poziom harmonizacji. O ile niniejsza dyrektywa nie stanowi inaczej, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych, prowadzących do zróżnicowanego poziomu ochrony podróжных.

Rozdział II. OBOWIĄZEK INFORMACYJNY ORAZ TREŚĆ UMOWY O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ.

Artykuł 5. Informacje udzielane przed zawarciem umowy.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby - zanim podróжный zwiąże się jakąkolwiek umową o udział w imprezie turystycznej lub jakąkolwiek odpowiadającą jej ofertą - organizator oraz, w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, również sprzedawca detaliczny udzielałi podróжному standardowych informacji za pośrednictwem odpowiedniego formularza zawartego w załączniku I część A lub B oraz następujących informacji, jeżeli dotyczą one danej imprezy turystycznej:

a) główne właściwości usług turystycznych:

- (i) miejsce lub miejsca docelowe podróży, trasa i czas pobytu wraz z datami oraz - w przypadku gdy impreza turystyczna obejmuje zakwaterowanie - liczba noclegów objętych daną usługą;
- (ii) środki, właściwości i kategorie transportu, punkty, daty i czas wyjazdu i powrotu, czas trwania i miejsce postojów oraz połączenia komunikacyjne. Jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony, organizator oraz, w odpowiednim przypadku, sprzedawca detaliczny informuje podróжного o przybliżonym czasie wyjazdu i powrotu;
- (iii) miejsce, główne cechy oraz - w stosownych przypadkach - kategoria turystyczna zakwaterowania zgodnie z zasadami państwa docelowego;
- (iv) wyżywienie;
- (v) zwiedzanie, wycieczki lub inne usługi uwzględnione w cenie całkowitej uzgodnionej dla danej imprezy turystycznej;
- (vi) jeżeli nie wynika to jasno z kontekstu - informacja o tym, czy jakiegokolwiek usługi turystyczne będą świadczone podróжному w grupie, a jeżeli tak, to - gdy jest to możliwe - informacja o przybliżonej liczbie osób w grupie;
- (vii) w przypadku gdy skorzystanie przez podróжного z innych usług świadczonych turystom zależy od skutecznej komunikacji ustnej - język, w jakim usługi te będą wykonywane; oraz
- (viii) informacja o tym, czy dana podróż lub wakacje są co do zasady odpowiednie dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a na wniosek podróжного - dokładne informacje na temat dostosowania danej podróży lub wakacji do potrzeb tego podróжного;

- b) nazwa handlowa i adres geograficzny organizatora oraz, w stosownych przypadkach, sprzedawcy detalicznego, a także ich numer telefonu i, w stosownych przypadkach, adres poczty elektronicznej;
- c) cena całkowita imprezy turystycznej, łącznie z podatkami oraz, w razie potrzeby, wszelkimi dodatkowymi opłatami i innymi kosztami lub - jeżeli nie można zasadnie oczekiwać, aby koszty te zostały obliczone przed zawarciem umowy - informacja o rodzaju dodatkowych kosztów, którymi podróżny może jeszcze zostać obciążony;
- d) ustalenia dotyczące płatności, w tym wszelkie kwoty lub procentową wartość ceny, które muszą być zapłacone jako zaliczka, oraz harmonogram płatności pozostałej kwoty, lub gwarancje finansowe, które muszą zostać opłacone lub przedstawione przez podróżnego;
- e) minimalna liczba osób wymaganych, aby impreza turystyczna się odbyła, a także informacja o terminie, o którym mowa w art. 12 ust. 3 lit. a), przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, w którym można rozwiązać umowę w przypadku nieosiągnięcia tej minimalnej liczby osób;
- f) ogólne informacje o wymogach paszportowych i wizowych w państwie docelowym, w tym o przybliżonych okresach oczekiwania na wizy, oraz informacje o formalnościach związanych z opieką zdrowotną w tym państwie;
- g) informacja o tym, że podróżny może rozwiązać umowę w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej za stosowną opłatą za rozwiązanie lub - w stosownych przypadkach - informacja o standardowych opłatach za rozwiązanie pobieranych przez organizatora, zgodnie z art. 12 ust. 1;
- h) informacja o dobrowolnym lub obowiązkowym ubezpieczeniu na pokrycie kosztów rozwiązania przez podróżnego umowy lub kosztów świadczenia pomocy, w tym kosztów powrotu do kraju w razie wypadku, choroby lub śmierci.

W przypadku umów o udział w imprezie turystycznej zawieranych przez telefon organizator oraz, w odpowiednim przypadku, sprzedawca detaliczny udziela podróżnemu standardowych informacji zawartych w załączniku I część B oraz informacji wymienionych w lit. a)-h) akapitu pierwszego.

2. W przypadku imprez turystycznych zdefiniowanych w art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v) organizator i przedsiębiorca, któremu przekazywane są dane, zapewniają - każdy z osobna - udzielenie podróżnemu, zanim zwiąże się on umową lub odpowiadającą jej ofertą, informacji wymienionych w ust. 1 akapit pierwszy lit. a)-h) niniejszego artykułu w zakresie, w jakim jest to istotne dla oferowanych przez nich usług turystycznych. Jednocześnie organizator udziela również standardowych informacji za pośrednictwem formularza zawartego w załączniku I część C.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, muszą być udostępnione w sposób jasny, zrozumiały i widoczny. W przypadku gdy informacje takie są udostępniane w formie pisemnej, muszą być czytelne.

Artykuł 6. Wiążący charakter informacji udzielanych przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej oraz zawarcie umowy o udział w imprezie turystycznej.

1. Państwa członkowskie zapewniają, by informacje udzielane podróżnemu zgodnie z art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), c), d), e) i g) stanowiły integralną część umowy o udział w imprezie turystycznej i nie mogły zostać zmienione, chyba że strony umowy wyraźnie zgodzą się na taką zmianę. Organizator oraz, w odpowiednim przypadku, sprzedawca detaliczny powiadamia podróżnego w sposób jasny, zrozumiały i widoczny, przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej, o wszystkich zmianach informacji udzielonych przed zawarciem umowy.

2. Jeżeli organizator oraz, w odpowiednim przypadku, sprzedawca detaliczny nie dopełnił wymogów informacyjnych dotyczących dodatkowych opłat lub innych kosztów, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej, podróżny nie ponosi tych opłat ani innych kosztów.

Artykuł 7. Treść umowy o udział w imprezie turystycznej i dokumenty, które należy dostarczyć przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby umowy o udział w imprezie turystycznej były sporządzone prostym i zrozumiałym językiem oraz, w przypadku gdy sporządzono je na piśmie, aby były czytelne. W chwili zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej lub bez zbędnej zwłoki tuż po zawarciu umowy organizator lub sprzedawca detaliczny udostępnia podróżnemu, na trwałym nośniku, kopię umowy lub potwierdzenie jej zawarcia. Podróżny jest uprawniony do żądania kopii umowy o udział w imprezie turystycznej w formie papierowej, jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej została zawarta w jednoczesnej fizycznej obecności stron.

W przypadku umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa zdefiniowanych w art. 2 pkt 8 dyrektywy 2011/83/UE podróżny otrzymuje kopię lub potwierdzenie zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej w formie papierowej lub, jeżeli wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku.

2. Umowa o udział w imprezie turystycznej lub potwierdzenie jej zawarcia zawiera pełną treść uzgodnień, w tym wszystkie informacje, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a)-h), oraz następujące informacje:

- a) specjalne wymagania podróżnego, które organizator zaakceptował;
- b) informację o tym, że organizator jest:
 - (i) odpowiedzialny zgodnie z art. 13 za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową; oraz
 - (ii) zobowiązany do udzielenia pomocy zgodnie z art. 16, jeżeli podróżny znalazł się w trudnej sytuacji;
- c) nazwę podmiotu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności i jego dane kontaktowe, w tym adres geograficzny oraz, w odpowiednim przypadku, nazwę właściwego organu wyznaczonego w tym celu przez państwo członkowskie i jego dane kontaktowe;
- d) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz - w stosownych przypadkach - numer faksu miejscowego przedstawiciela organizatora, punktu kontaktowego lub innego punktu obsługi, które pozwolą podróżnemu szybko skontaktować się z organizatorem i skutecznie się z nim porozumieć, by zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji lub złożyć skargę z powodu jakichkolwiek niezgodności stwierdzonych w trakcie realizacji imprezy turystycznej;
- e) informację o tym, że podróżny ma obowiązek poinformować o wszelkich niezgodnościach stwierdzonych w trakcie realizacji imprezy turystycznej zgodnie z art. 13 ust. 2;

f) jeżeli na podstawie umowy o udział w imprezie turystycznej obejmującej zakwaterowanie podróżują małoletni, którym nie towarzyszy rodzic ani inna upoważniona osoba - informacje umożliwiające bezpośredni kontakt z małoletnim lub z osobą odpowiedzialną za małoletniego w miejscu pobytu małoletniego;

g) informację na temat dostępnych wewnętrznych procedur rozpatrywania skarg oraz na temat alternatywnych metod rozstrzygania sporów ("ADR") zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE oraz - w stosownych przypadkach - na temat podmiotów ADR, którym podlega przedsiębiorca, oraz na temat platformy internetowej systemu rozstrzygania sporów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 ;

h) informację dotyczącą prawa do przeniesienia przez podróżnego umowy na innego podróżnego zgodnie z art. 9.

3. W odniesieniu do imprez turystycznych, zdefiniowanych w art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v), przedsiębiorca, któremu są przekazywane dane, informuje organizatora o zawarciu umowy prowadzącej do powstania imprezy turystycznej. Przedsiębiorca udostępnia organizatorowi informacje niezbędne do wypełnienia jego obowiązków jako organizatora.

Niezwłocznie po otrzymaniu przez organizatora informacji, że powstała impreza turystyczna, organizator udostępnia podróżnemu - na trwałym nośniku - informacje, o których mowa w ust. 2 lit. a)-h).

4. Informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, muszą być udostępnione w sposób jasny, zrozumiały i widoczny.

5. W odpowiednim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator dostarcza podróżnemu niezbędne pokwitowania, vouchery i bilety oraz informacje o planowanym czasie wyjazdu i - w stosownych przypadkach - terminie odprawy, a także o planowanych godzinach przystanków pośrednich, połączeń transportowych i przyjazdu.

Artykuł 8. Ciężar dowodu. Ciężar dowodu w zakresie spełnienia wymogów informacyjnych określonych w niniejszym rozdziale spoczywa na przedsiębiorcy.

Rozdział III. ZMIANY UMOWY O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ PRZED ROZPOCZĘCIEM IMPREZY

TURYSTYCZNEJ.

Artykuł 9. Przeniesienie umowy o udział w imprezie turystycznej na innego podróżnego.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, po złożeniu organizatorowi - w rozsądnym terminie - powiadomienia na trwałym nośniku, mógł przenieść umowę o udział w imprezie turystycznej na osobę, która spełnia wszystkie warunki mające zastosowanie do danej umowy. Powiadomienie złożone nie później niż siedem dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej uważa się w każdym przypadku za złożone w rozsądnym terminie.

2. Osoba przenosząca umowę o udział w imprezie turystycznej i osoba przejmująca tę umowę są solidarnie odpowiedzialne za zapłatę należnego salda i wszelkich dodatkowych opłat lub innych kosztów wynikających z przeniesienia. Organizator informuje osobę przenoszącą umowę o rzeczywistych kosztach przeniesienia. Koszty te nie powinny być niezasadne i nie powinny przekraczać rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora na skutek przeniesienia umowy o udział w imprezie turystycznej.

3. Organizator przedstawia osobie przenoszącej umowę dowód powstania dodatkowych opłat lub innych kosztów wynikających z przeniesienia umowy o udział w imprezie turystycznej.

Artykuł 10. Zmiana ceny.

1. Państwa członkowskie zapewniają, by po zawarciu umowy o udział w imprezie turystycznej podwyższenie cen było możliwe jedynie wtedy, gdy w umowie wyraźnie zastrzeżono taką możliwość oraz gdy stanowi ona, że podróżny ma prawo do obniżki ceny zgodnie z ust. 4. W takim przypadku umowa o udział w imprezie turystycznej stanowi, w jaki sposób mają być obliczane zmiany cen. Podwyższenie cen jest możliwe wyłącznie jako bezpośredni skutek zmian:

a) ceny przewozów pasażerskich wynikających z kosztów paliwa lub innych źródeł zasilania;

b) poziomu podatków lub opłat od usług turystycznych objętych umową, nałożonych przez strony trzecie, które nie biorą bezpośrednio udziału w realizacji imprezy turystycznej, w tym podatków turystycznych, opłat lotniskowych lub opłaty za wejście na pokład i zejście na ląd w portach oraz na lotniskach; lub

c) kursów wymiany walut mających znaczenie dla danej imprezy turystycznej.

2. Jeżeli podwyżka cen, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przekracza 8 % całkowitej ceny imprezy turystycznej, stosuje się art. 11 ust. 2-5.

3. Podwyższenie ceny, niezależnie od jego zakresu, jest możliwe jedynie wtedy, gdy organizator powiadomi o tym podróżnego wraz z uzasadnieniem podwyższenia i jego obliczeniem, w sposób jasny i zrozumiały, na trwałym nośniku, najpóźniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

4. Jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej przewiduje możliwość podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny odpowiadającej jakiegokolwiek obniżeniu kosztów, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), które nastąpiło po zawarciu umowy i przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

5. W przypadku obniżenia ceny organizator ma prawo do odliczenia od zwrotu należnego podróżnemu rzeczywistych kosztów administracyjnych. Na żądanie podróżnego organizator musi przedstawić dowód tych kosztów administracyjnych.

Artykuł 11. Zmiana innych warunków umowy o udział w imprezie turystycznej.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator nie mógł jednostronnie dokonywać zmian warunków umowy o udział w imprezie turystycznej innych niż zmiana ceny zgodnie z art. 10, chyba że:

a) organizator zastrzegł sobie prawo do tego w umowie;

- b) zmiana jest nieznaczna; oraz
 - c) organizator poinformuje podróżnego o zmianie w sposób jasny, zrozumiały i widoczny, na trwałym nośniku.
2. Jeżeli przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator jest zmuszony do dokonania znaczącej zmiany jednej z głównych właściwości usług turystycznych, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), lub nie może spełnić specjalnych wymagań, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. a), lub proponuje podwyższenie ceny imprezy turystycznej o więcej niż 8 % zgodnie z art. 10 ust. 2, podróżny może w rozsądnym terminie określonym przez organizatora:

- a) zaakceptować zaproponowaną zmianę; lub
- b) rozwiązać umowę bez ponoszenia opłaty za rozwiązanie.

Jeżeli podróżny rozwiąże umowę o udział w imprezie turystycznej, może on zaakceptować zastępczą imprezę turystyczną, jeżeli organizator taką oferuje, o - w miarę możliwości - tej samej lub wyższej jakości.

3. Organizator bez zbędnej zwłoki w sposób jasny, zrozumiały i widoczny informuje podróżnego, na trwałym nośniku, o:

- a) zaproponowanych zmianach, o których mowa w ust. 2, i - w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 4 - o ich wpływie na cenę imprezy turystycznej;
- b) rozsądnym terminie, w którym podróżny musi poinformować organizatora o swojej decyzji zgodnie z ust. 2;
- c) skutkach braku odpowiedzi podróżnego w terminie, o którym mowa w lit. b), zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym; oraz
- d) w stosownych przypadkach, oferowanej zastępczej imprezie turystycznej oraz jej cenie.

4. Jeżeli zmiany umowy o udział w imprezie turystycznej, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy, lub zastępcza impreza turystyczna, o której mowa w ust. 2 akapit drugi, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania stosownej obniżki ceny.

5. Jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej zostanie rozwiązana zgodnie z ust. 2 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu, a podróżny nie zaakceptuje zastępczej imprezy turystycznej, organizator bez zbędnej zwłoki, a w każdym przypadku nie później niż w ciągu 14 dni od rozwiązania umowy, zwraca wszystkie wpłaty dokonane przez podróżnego lub w jego imieniu. Art. 14 ust. 2, 3, 4, 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 12. Rozwiązanie umowy o udział w imprezie turystycznej oraz prawo do odstąpienia przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny miał możliwość rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. W przypadku gdy podróżny rozwiąże umowę o udział w imprezie turystycznej zgodnie z niniejszym ustępem, może być zobowiązany do zapłacenia odpowiedniej i możliwej do uzasadnienia opłaty za rozwiązanie na rzecz organizatora. W umowie o udział w imprezie turystycznej można określić rozsądne standardowe opłaty za rozwiązanie umowy w zależności od tego, w jakim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej doszło do rozwiązania umowy oraz od spodziewanych oszczędności kosztów oraz spodziewanego dochodu z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. W przypadku braku standardowych opłat za rozwiązanie wysokość opłaty za rozwiązanie odpowiada cenie imprezy turystycznej pomniejszonej o zaoszczędzone koszty i wpływy z alternatywnej realizacji danych usług turystycznych. Na żądanie podróżnego organizator przedstawia uzasadnienie wysokości opłat za rozwiązanie.

2. Niezależnie od ust. 1 podróżny ma prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie w przypadku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które to okoliczności w znaczącym stopniu wpływają na realizację imprezy turystycznej lub które w znaczącym stopniu wpływają na przewóz pasażerów do miejsca docelowego. W przypadku rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej zgodnie z niniejszym ustępem podróżny jest uprawniony do pełnego zwrotu wszelkich wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, ale nie ma prawa do dodatkowej rekompensaty.

3. Organizator może rozwiązać umowę o udział w imprezie turystycznej i dokonać pełnego zwrotu podróżnemu wszelkich wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez ponoszenia odpowiedzialności za dodatkową rekompensatę, jeżeli:

- a) liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba osób podana w umowie, a organizator powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy w terminie określonym w umowie, lecz nie później niż:

- (i) na 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży trwających ponad sześć dni;
 - (ii) na 7 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży trwających od dwóch do sześciu dni;
 - (iii) na 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży trwających krócej niż dwa dni;
- lub

- b) organizator nie ma możliwości zrealizowania umowy z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy bez zbędnej zwłoki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

4. Organizator dokonuje wszelkich zwrotów wymaganych na podstawie ust. 2 i 3 lub, w przypadku ust. 1, zwraca wszelkie płatności dokonane przez podróżnego lub w jego imieniu z tytułu danej imprezy turystycznej, pomniejszone o odpowiednią opłatę za rozwiązanie umowy. Takie zwroty na rzecz podróżnego dokonywane są bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie nie później niż w ciągu 14 dni od rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej.

5. W odniesieniu do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa państwa członkowskie mogą przewidzieć w prawie krajowym, że podróżny ma prawo odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej w terminie 14 dni bez podawania przyczyn.

Rozdział IV. REALIZACJA IMPREZY TURYSTYCZNEJ.

Artykuł 13. Odpowiedzialność za realizację imprezy turystycznej.

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator był odpowiedzialny za wykonanie usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez organizatora, czy też przez innych dostawców usług turystycznych.

Państwa członkowskie mogą utrzymać lub ustanowić w prawie krajowym przepisy, na mocy których sprzedawca detaliczny również będzie odpowiedzialny za realizację imprezy turystycznej. W takim przypadku art. 7 oraz przepisy rozdziału III, niniejszego rozdziału i rozdziału V, które stosuje się do organizatora, stosuje się odpowiednio również do sprzedawcy detalicznego.

2. Podróżny bez zbędnej zwłoki - z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy - informuje organizatora o wszelkich niezgodnościach stwierdzonych przez niego w trakcie wykonywania usługi turystycznej objętej umową o udział w imprezie turystycznej.

3. Jeżeli którakolwiek z usług turystycznych nie jest wykonywana zgodnie z umową o udział w imprezie turystycznej, organizator usuwa niezgodność, chyba że:

a) jest to niemożliwe; lub

b) wiąże się to z kosztami, które są niewspółmiernie wysokie w stosunku do zakresu niezgodności i wartości usług turystycznych, których one dotyczą.

Jeżeli organizator, zgodnie z akapitem pierwszym lit. a) lub b) niniejszego ustępu nie usunie niezgodności, stosuje się art. 14.

4. Z zastrzeżeniem wyjątków wymienionych w ust. 3, jeżeli organizator nie usunie niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny może dokonać tego sam i wystąpić o zwrot poniesionych niezbędnych wydatków. Podróżny nie jest zobowiązany do wyznaczenia terminu, jeżeli organizator odmówi usunięcia lub wyższą, w celu kontynuacji imprezy turystycznej; dotyczy to również sytuacji, w których uzgodniony w umowie powrót podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży nie został zapewniony.

5. Jeżeli znaczna część usług turystycznych nie może zostać wykonana zgodnie z umową o udział w imprezie turystycznej, organizator, nie pobierając żadnych dodatkowych opłat od podróżnego, oferuje odpowiednie alternatywne usługi charakteryzujące się - o ile jest to możliwe - taką samą jakością jak usługi przewidziane w umowie lub wyższą, w celu kontynuacji imprezy turystycznej; dotyczy to również sytuacji, w których uzgodniony w umowie powrót podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży nie został zapewniony.

Jeżeli zaproponowane alternatywne usługi dają w rezultacie imprezę turystyczną o jakości niższej niż przewidziana w umowie o udział w imprezie turystycznej, organizator przyznaje podróżnemu odpowiednią obniżkę ceny.

Podróżny może odrzucić zaproponowane alternatywne usługi tylko wtedy, gdy nie są one porównywalne z tym, co zostało uzgodnione w umowie o udział w imprezie turystycznej, lub jeżeli przyznana obniżka ceny jest nieodpowiednia.

6. W przypadku gdy niezgodności istotnie wpływają na realizację imprezy turystycznej, a organizator nie zdołał ich usunąć w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny może rozwiązać umowę o udział w imprezie turystycznej bez opłaty za rozwiązanie oraz - w stosownych przypadkach - wystąpić, zgodnie z art. 14, o obniżkę ceny lub o rekompensatę za poniesione szkody.

Jeżeli nie jest możliwe zaproponowanie alternatywnych usług lub podróżny odrzuci, zgodnie z ust. 5 akapit trzeci niniejszego artykułu, zaproponowane alternatywne usługi, podróżny jest, w stosownych przypadkach, uprawniony do obniżki ceny lub rekompensaty za poniesione szkody, zgodnie z art. 14, bez rozwiązywania umowy o udział w imprezie turystycznej.

Jeżeli impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów, organizator w przypadkach, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim, zapewnia również powrót podróżnego do kraju równoważnym środkiem transportu bez zbędnej zwłoki i bez obciążania podróżnego dodatkowymi kosztami.

7. Tak długo jak niemożliwe jest zapewnienie powrotu podróżnego zgodnie z umową o udział w imprezie turystycznej z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, organizator ponosi koszty niezbędnego zakwaterowania, w miarę możliwości o równoważnej kategorii, przez okres nieprzekraczający trzech nocy na jednego podróżnego. Jeżeli przepisy Unii dotyczące praw pasażerów danego środka transportu przewidują dłuższe okresy na powrót podróżnego, stosuje się te okresy.

8. Ograniczenia kosztów, o którym mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, nie stosuje się w przypadku osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1107/2006, oraz wszelkich osób im towarzyszących, kobiet w ciąży i małoletnich bez opieki, jak również osób wymagających szczególnej opieki medycznej, pod warunkiem że organizator został powiadomiony o ich szczególnych potrzebach co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Organizator nie może powoływać się na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności w celu ograniczenia odpowiedzialności zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu, jeżeli dostawca danych usług transportowych nie może powoływać się na takie okoliczności na podstawie mających zastosowanie przepisów Unii.

Artykuł 14. Obniżka ceny i rekompensata za poniesione szkody.

1. Państwa członkowskie zapewniają, by podróżny był uprawniony do odpowiedniej obniżki ceny za każdy okres, w trakcie którego występowała niezgodność, chyba że organizator udowodni, że odpowiedzialność za niezgodność można przypisać podróżnemu.

2. Podróżny jest uprawniony do otrzymania od organizatora rekompensaty za wszelkie szkody, których podróżny doznał w wyniku jakiegokolwiek niezgodności. Podróżny otrzymuje rekompensatę bez zbędnej zwłoki.

3. Podróżny nie jest uprawniony do rekompensaty za szkody, jeżeli organizator udowodni, że niezgodność:

a) może zostać przypisana podróżnemu;

b) może zostać przypisana osobie trzeciej, niezwiązanej z wykonywaniem usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, a niezgodność ta była nieprzewidywalna lub nieunikniona; lub

c) została spowodowana nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.

4. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje wiążące Unię ograniczają zakres lub warunki, na jakich rekompensata jest wypłacana przez dostawcę świadczącego usługę turystyczną, która jest częścią imprezy turystycznej, takie same ograniczenia stosuje się do organizatora. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje niewiążące Unii ograniczają rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez usługodawcę, państwa członkowskie mogą odpowiednio ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora. W innych przypadkach umowa o udział w imprezie turystycznej może ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora, o ile ograniczenie to nie dotyczy szkody na osobie lub szkody spowodowanej umyślnie lub w wyniku niedbalstwa i wynosi nie mniej niż trzykrotność ceny całkowitej imprezy turystycznej.

5. Prawo do rekompensaty lub obniżki ceny na mocy niniejszej dyrektywy nie narusza praw podróźnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 261/2004, rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 392/2009¹⁶⁾, rozporządzenia (UE) nr 1177/2010 i rozporządzenia (UE) nr 181/2011 oraz na mocy konwencji międzynarodowych. Podróżni są uprawnieni do dochodzenia roszczeń na podstawie niniejszej dyrektywy oraz na podstawie tych rozporządzeń i konwencji międzynarodowych. Rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy niniejszej dyrektywy oraz rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy tych rozporządzeń i konwencji międzynarodowych są od siebie odliczane, aby uniknąć nadmiernej rekompensaty.

6. Okres przedawnienia roszczeń na podstawie niniejszego artykułu nie może być krótszy niż dwa lata.

Artykuł 15. Możliwość kontaktu z organizatorem za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego. Bez uszczerbku dla art. 13 ust. 1 akapit drugi państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł kierować wiadomości, żądania lub skargi związane z realizacją imprezy turystycznej bezpośrednio do sprzedawcy detalicznego, za pośrednictwem którego została ona nabyta. Sprzedawca detaliczny bez zbędnej zwłoki przekazuje te wiadomości, żądania lub skargi organizatorowi.

Na potrzeby określenia, czy został dochowany termin lub czynność została dokonana przed upływem okresu przedawnienia, wiadomości, żądania lub skargi, o których mowa w akapicie pierwszym, doręczone sprzedawcy detalicznemu uznaje się za doręczone organizatorowi.

Artykuł 16. Obowiązek udzielenia pomocy. Państwa członkowskie zapewniają, by organizator bez zbędnej zwłoki udzielił podróżnemu odpowiedniej pomocy w trudnej sytuacji, w tym w okolicznościach określonych w art. 13 ust. 7, w szczególności poprzez: Organizator powinien mieć możliwość pobrania uzasadnionej opłaty z tytułu udzielenia takiej pomocy, jeżeli trudna sytuacja powstała z winy umyślnej podróżnego lub w wyniku jego niedbalstwa. Opłata ta w żadnym przypadku nie może przekraczać rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora.

a) udzielenie odpowiednich informacji dotyczących świadczeń zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej; oraz

b) udzielenie podróżnemu pomocy w nawiązaniu komunikacji na odległość oraz w znalezieniu alternatywnych usług turystycznych.

Rozdział V. OCHRONA NA WYPADEK NIETYTUŁALNOŚCI.

Artykuł 17. Skuteczność i zakres ochrony na wypadek nietytułalności.

1. Państwa członkowskie zapewniają, by organizatorzy prowadzący przedsiębiorstwo na ich terytorium posiadali zabezpieczenie na potrzeby zwrotu wszystkich wpłat dokonanych przez podróżnych lub w ich imieniu w zakresie, w jakim dane usługi nie zostały wykonane w wyniku nietytułalności organizatora. Jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej obejmuje przewóz pasażerów, organizatorzy posiadają również zabezpieczenie na potrzeby powrotu podróżnych do kraju. Można zaoferować kontynuację imprezy turystycznej.

Organizatorzy nieprowadzący przedsiębiorstwa w jednym z państw członkowskich, którzy sprzedają lub oferują do sprzedaży imprezy turystyczne w jednym z państw członkowskich lub którzy w jakikolwiek sposób kierują taką działalność do jednego z państw członkowskich, są zobowiązani do posiadania zabezpieczenia zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.

2. Zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, musi być skuteczne i obejmować zasadnie przewidywalne koszty. Obejmuje ono kwoty wpłat dokonanych przez podróżnych lub w ich imieniu z tytułu imprez turystycznych, z uwzględnieniem długości okresu pomiędzy wpłatami zaliczkami i wpłatami ostatecznymi a zakończeniem imprez turystycznych, jak również szacowanego kosztu powrotu do kraju w przypadku nietytułalności organizatora.

3. Ochrona organizatora na wypadek nietytułalności obejmuje podróżnych bez względu na ich miejsce zamieszkania, miejsce rozpoczęcia podróży lub miejsce sprzedaży imprezy turystycznej oraz bez względu na państwo członkowskie, w którym znajduje się podmiot zapewniający ochronę na wypadek nietytułalności.

4. Jeżeli realizacja imprezy turystycznej jest zagrożona na skutek nietytułalności organizatora, zabezpieczenie jest dostępne bezpłatnie, aby zapewnić powrót do kraju lub - o ile będzie to konieczne - opłacenie zakwaterowania przed powrotem do kraju.

5. W przypadku niewykonanych usług turystycznych na żądanie podróżnego dokonuje się zwrotów bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 18. Wzajemne uznawanie ochrony na wypadek nietytułalności i współpraca administracyjna.

1. Państwa członkowskie uznają, że posiadane przez organizatora zabezpieczenie na wypadek nietytułalności, zgodnie z transponującymi art. 17 przepisami krajowymi państwa członkowskiego, w którym prowadzi on przedsiębiorstwo, spełnia wymogi ich przepisów krajowych transponujących art. 17.

Państwa członkowskie wyznaczają centralne punkty kontaktowe ułatwiające współpracę administracyjną i sprawowanie nadzoru nad organizatorami, którzy prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich. Przekazują one dane kontaktowe tych punktów kontaktowych wszystkim pozostałym państwom członkowskim

oraz Komisji.

3. Centralne punkty kontaktowe udostępniają sobie wzajemnie wszelkie niezbędne informacje na temat swoich krajowych wymogów dotyczących ochrony na wypadek niewypłacalności oraz podmiotu lub podmiotów zapewniających ochronę na wypadek niewypłacalności poszczególnym organizatorom prowadzącym przedsiębiorstwa na ich terytorium. Te punkty kontaktowe udzielają sobie wzajemnie dostępu do wszelkich dostępnych wykazów organizatorów, którzy spełniają wymogi danego państwa członkowskiego w zakresie ochrony na wypadek niewypłacalności. Każdy tego typu wykaz jest dostępny publicznie, w tym w internecie.

4. Jeżeli państwo członkowskie ma wątpliwości co do zabezpieczenia danego organizatora na wypadek niewypłacalności, zwraca się o wyjaśnienia do państwa członkowskiego prowadzenia przedsiębiorstwa przez tego organizatora. Państwa członkowskie odpowiadają na zapytania innych państw członkowskich tak szybko jak to możliwe, biorąc pod uwagę pilny charakter i złożoność kwestii. W każdym przypadku pierwszej odpowiedzi należy udzielić nie później niż w ciągu 15 dni roboczych od otrzymania zapytania.

Rozdział VI. POWIĄZANE USŁUGI TURYSTYCZNE.

Artykuł 19. Ochrona na wypadek niewypłacalności oraz wymogi informacyjne w przypadku powiązanych usług turystycznych.

1. Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych posiadali zabezpieczenie na potrzeby zwrotu wszystkich wpłat otrzymanych od podróżnych w zakresie, w jakim usługa turystyczna będąca częścią powiązanych usług turystycznych nie jest wykonana w wyniku niewypłacalności przedsiębiorcy. Jeżeli tacy przedsiębiorcy są stroną odpowiedzialną za przewóz pasażerów, zabezpieczenie obejmuje również powrót podróżnych do kraju. Art. 17 ust. 1 akapit drugi, art. 17 ust. 2-5 oraz art. 18 stosuje się odpowiednio.

2. Zanim podróżny zwiąże się jakkolwiek umową prowadzącą do powstania powiązanych usług turystycznych lub jakkolwiek odpowiadającą ofertą, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, również w przypadku gdy przedsiębiorca ten nie prowadzi przedsiębiorstwa w państwie członkowskim, ale za pomocą dowolnych środków kieruje taką działalność do państwa członkowskiego, oświadcza w jasny, zrozumiały i widoczny sposób, że:

a) podróżnemu nie będą przysługiwały żadne prawa mające zastosowanie na mocy niniejszej dyrektywy wyłącznie do imprez turystycznych i że każdy usługodawca będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność za należyte, zgodne z umową wykonanie swojej usługi; oraz

b) podróżny będzie objęty ochroną na wypadek niewypłacalności zgodnie z ust. 1.

Aby spełnić wymogi niniejszego ustępu, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych udostępnia te informacje podróżnemu za pomocą właściwego standardowego formularza zamieszczonego w załączniku II lub - jeżeli dany rodzaj powiązanych usług turystycznych nie jest objęty żadnym formularzem zamieszczonym w tym załączniku - udostępnia informacje zawarte w niniejszym ustępie.

3. W przypadku gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych nie spełnił wymogów określonych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, do usług turystycznych objętych powiązanymi usługami turystycznymi zastosowanie mają prawa i obowiązki określone w art. 9 i 12 oraz w rozdziale IV.

4. Jeżeli powiązane usługi turystyczne są wynikiem zawarcia umowy pomiędzy podróżnym a przedsiębiorcą, który nie jest przedsiębiorcą ułatwiającym nabywanie powiązanych usług turystycznych, przedsiębiorca ten informuje przedsiębiorcę, który ułatwił nabycie powiązanych usług turystycznych, o zawarciu odpowiedniej umowy.

Rozdział VII. PRZEPISY OGÓLNE.

Artykuł 20. Szczególne obowiązki sprzedawcy detalicznego, jeżeli organizator prowadzi przedsiębiorstwo poza Europejskim Obszarem Gospodarczym. Bez uszczerbku dla art. 13 ust. 1 akapit drugi, jeżeli organizator prowadzi przedsiębiorstwo poza Europejskim Obszarem Gospodarczym, sprzedawca detaliczny prowadzący przedsiębiorstwo w państwie członkowskim podlega obowiązkom określonym dla organizatorów w rozdziałach IV i V, chyba że sprzedawca ten wykaże, że organizator spełnia warunki określone w tych rozdziałach.

Artykuł 21. Odpowiedzialność za błędy w rezerwacji. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorca ponosił odpowiedzialność za wszelkie błędy spowodowane usterkami technicznymi systemu rezerwacji, które można mu przypisać, oraz, w przypadku gdy przedsiębiorca zgodził się zająć rezerwacją imprezy turystycznej lub usług turystycznych będących częścią powiązanych usług turystycznych, za błędy powstałe podczas procesu rezerwacji.

Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za błędy w rezerwacji, które można przypisać podróżnemu lub które zostały popełnione w wyniku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

Artykuł 22. Prawo dochodzenia roszczeń. W przypadkach gdy organizator lub, zgodnie z art. 13 ust. 1 akapit drugi lub art. 20, sprzedawca detaliczny wypłaca rekompensatę, przynajmniej obniżkę ceny lub spełnia inne obowiązki nałożone na niego na mocy niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie zapewniają, by organizator lub sprzedawca detaliczny miał prawo dochodzenia roszczeń od każdej osoby trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia, skutkującego odszkodowaniem, obniżką ceny lub innymi obowiązkami.

Artykuł 23. Bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy.

1. Oświadczenie organizatora imprezy turystycznej lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, zgodnie z którym działa on wyłącznie jako podmiot świadczący usługę turystyczną, jako pośrednik lub w jakimkolwiek innym charakterze, lub zgodnie z którym impreza turystyczna lub powiązane usługi turystyczne nie stanowią imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych, nie zwalnia tego organizatora

lub przedsiębiorcy z obowiązków nałożonych na nich na mocy niniejszej dyrektywy.

2. Podróżni nie mogą zrzekać się praw przyznanych im na mocy środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę.

3. Wszelkie porozumienia umowne lub oświadczenia podróznego, które bezpośrednio lub pośrednio prowadzą do zrzeczenia się lub ograniczenia praw przyznanych podróżnemu na podstawie niniejszej dyrektywy lub mają na celu obejście stosowania niniejszej dyrektywy, nie są wiążące dla podróżnego.

Artykuł 24. Egzekwowanie. Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 25. Kary. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie do naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania. Kary te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

Artykuł 26. Sprawozdanie Komisji i przegląd. Do dnia 1 stycznia 2019 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące przepisów niniejszej dyrektywy mających zastosowanie do rezerwacji online dokonywanych w różnych punktach sprzedaży oraz uznawania takich rezerwacji za imprezy turystyczne, powiązane usługi turystyczne lub odrębne usługi turystyczne, w szczególności zaś dotyczące definicji imprezy turystycznej określonej w art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v) i tego, czy zasadna jest korekta lub rozszerzenie tej definicji.

Do dnia 1 stycznia 2021 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.

W razie konieczności do sprawozdań, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, załącza się wnioski ustawodawcze.

Artykuł 27. Zmiana rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywy 2011/83/UE.

1. W załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302^(*)
(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015. s. 1).„

2. Art. 3 ust. 3 lit. g) dyrektywy 2011/83/UE otrzymuje brzmienie:

„g) dotyczących imprez turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302^(*).”

Art. 6 ust. 7, art. 8 ust. 2 i 6 oraz art. 19, 21 i 22 niniejszej dyrektywy stosuje się odpowiednio do imprez turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy (UE) 2015/2302 w odniesieniu do podróznym zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 6 tej dyrektywy.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015. s. 1).„

Rozdział VIII. PRZEPISY KOŃCOWE.

Artykuł 28. Transpozycja.

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują najpóźniej do dnia 1 stycznia 2018 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 1 lipca 2018 r.

3. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określone są przez państwa członkowskie.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego w dziedzinie objętej zakresem niniejszej dyrektywy.

Artykuł 29. Przepis uchylający. Dyrektywa 90/314/EWG traci moc ze skutkiem od dnia 1 lipca 2018 r.

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku III.

Artykuł 30. Wejście w życie. Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 31. Adresaci. Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 25 listopada 2015 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

N. SCHMIT

Załącznik I

Część A

Standardowy formularz informacyjny do umów o udział w imprezie turystycznej, jeżeli możliwe jest użycie hiperłącza

Zaferowane Państwu połączenie usług turystycznych stanowi imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez turystycznych. Przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY będzie(-a) ponosiły pełną odpowiedzialność za należyłą realizację całości imprezy turystycznej.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY posiada(-ją) zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwa wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwa powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY stało(-y) się niewypłacalne.

Więcej informacji dotyczących najważniejszych praw zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302 [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

Najważniejsze prawa zgodnie dyrektywą (UE) 2015/2302

- Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat imprezy turystycznej.
 - Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.
 - Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
 - Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.
 - Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8 % ceny imprezy turystycznej, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.
 - Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz do, w stosownych przypadkach, rekompensaty.
 - W wyjątkowych okolicznościach - na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną - podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.
 - Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.
 - Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane podróżnemu, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.
 - Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.
 - Organizator musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.
 - W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.
- Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Część B

Standardowy formularz informacyjny do umów o udział w imprezie turystycznej w przypadkach innych niż te objęte częścią A

Zaferowane Państwu połączenie usług turystycznych stanowi imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez

turystycznych. Przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY będzie(-a) ponosiły pełną odpowiedzialność za należytą realizację całości imprezy turystycznej.
Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY posiada(-ją) zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwu wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwa powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY stało(-y) się niewypłacalne.

Najważniejsze prawa zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302

- Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat imprezy turystycznej.
- Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
- Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.
- Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8 % ceny imprezy turystycznej, podróżny może rozwiązać umowę. Jeżeli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.
- Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz do, w stosownych przypadkach, rekompensaty.
- W wyjątkowych okolicznościach - na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną - podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.
- Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.
- Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.
- Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.
- Organizator musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.
- W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

[Strona internetowa, na której można znaleźć dyrektywę (UE) 2015/2302 przetransponowaną do prawa krajowego.]

Część C

Standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy organizator przekazuje dane innemu przedsiębiorcy zgodnie z art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v)

Jeżeli zawieracie Państwo umowę z przedsiębiorstwem AB nie później niż 24 godzin od otrzymania potwierdzenia rezerwacji przez przedsiębiorstwo XY, usługi turystyczne świadczone przez przedsiębiorstwa XY i AB stanowią imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.
W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez turystycznych.
Przedsiębiorstwo XY będzie ponosiło pełną odpowiedzialność za należytą realizację całości imprezy turystycznej. Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY posiada zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwa wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwa powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY stało się niewypłacalne.
Więcej informacji dotyczących najważniejszych praw zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302 [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

Najważniejsze prawa zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302

- Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat usług turystycznych.

- Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
- Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.
- Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8 % ceny imprezy turystycznej, podróżni może rozwiązać umowę. Jeśli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżni ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.
- Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz do, w stosownych przypadkach, rekompensaty.
- W wyjątkowych okolicznościach - na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną - podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.
- Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.
- Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.
- Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.
- Organizator musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.
- W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Załącznik II

Część A

Standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych *online* w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a) jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony

Jeżeli, po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na stronach internetowych z rezerwacją naszego przedsiębiorstwa/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada - zgodnie z wymogami prawa UE - zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu zapewnienia Państwa powrotu do kraju. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżni otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Część B

Standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych *online* w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a) jest przedsiębiorcą innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony

Jeżeli, po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na stronach internetowych z rezerwacją naszego przedsiębiorstwa/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada - zgodnie z wymogami prawa UE - zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, e-mail i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Część C

Standardowy formularz informacyjny w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a), gdy umowy są zawierane w równoczesnej fizycznej obecności przedsiębiorcy (innego niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony) i podróżnego

Jeżeli po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty w naszym przedsiębiorstwie/XY lub podczas tego samego kontaktu z naszym przedsiębiorstwem/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada - zgodnie z wymogami prawa UE - zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

[Strona internetowa, na której można znaleźć dyrektywę (UE) 2015/2302 przetransponowaną do prawa krajowego.]

Część D

Standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych *online* w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. b) jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony

Jeżeli zarezerwowaliście Państwo dodatkowe usługi turystyczne do swojej podróży lub wakacji przez ten link/te linki, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych przez ten link/te linki nie później niż 24 godzin po otrzymaniu potwierdzeniu rezerwacji przez nasze przedsiębiorstwo/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada - zgodnie z wymogami prawa UE - zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu zapewnienia Państwa powrotu do kraju. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług turystycznych.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Część E

Standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych *online* w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. b) jest przedsiębiorcą innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony

Jeżeli zarezerwowaliście Państwo dodatkowe usługi turystyczne do swojej podróży lub wakacji przez ten link/te linki NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych przez ten link/te linki nie później niż 24 godzin po otrzymaniu potwierdzenia rezerwacji przez nasze przedsiębiorstwo/XY, usługi te będą stanowić część powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada - zgodnie z wymogami prawa UE - zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług turystycznych.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE]

Załącznik III. Tabela korelacji.

Dyrektywa 90/314/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2 pkt 1	art. 3 pkt 2 i art. 2 ust. 2 lit. a)
art. 2 pkt 2	art. 3 pkt 8
art. 2 pkt 3	art. 3 pkt 9
art. 2 pkt 4	art. 3 pkt 6
art. 2 pkt 5	art. 3 pkt 3

art. 3 ust. 1	usunięty
art. 3 ust. 2	usunięty, jednak główne elementy uwzględniono w art. 5 i 6
art. 4 ust. 1 lit. a)	art. 5 ust. 1 lit. f)
art. 4 ust. 1 lit. b)	art. 5 ust. 1 lit. h), art. 7 ust. 2 lit. d) i f) i art. 7 ust. 4
art. 4 ust. 2 lit. a)	art. 7 ust. 2
art. 4 ust. 2 lit. b)	art. 5 ust. 3 i art. 7 ust. 1 i 4
art. 4 ust. 2 lit. c)	usunięty
art. 4 ust. 3	art. 9
art. 4 ust. 4	art. 10
art. 4 ust. 5	art. 11 ust. 2 i 3
art. 4 ust. 6	art. 11 ust. 2, 3 i 4 oraz art. 12 ust. 3 i 4
art. 4 ust. 7	art. 13 ust. 5, 6 i 7
art. 5 ust. 1	art. 13 ust. 1
art. 5 ust. 2	art. 14 ust. 2, 3 i 4 oraz art. 16
art. 5 ust. 3	art. 23 ust. 3
art. 5 ust. 4	art. 7 ust. 2 lit. e) i art. 13 ust. 2
art. 6	art. 13 ust. 3
art. 7	art. 17 i 18
art. 8	art. 4
art. 9 ust. 1	art. 28 ust. 1
art. 9 ust. 2	art. 28 ust. 4
art. 10	art. 31
załącznik, lit. a)	art. 5 ust. 1 lit. a) ppkt (i)
załącznik, lit. b)	art. 5 ust. 1 lit. a) ppkt (ii)
załącznik, lit. c)	art. 5 ust. 1 lit. a) ppkt (iii)
załącznik, lit. d)	art. 5 ust. 1 lit. e)
załącznik, lit. e)	art. 5 ust. 1 lit. a) ppkt (i)
załącznik, lit. f)	art. 5 ust. 1 lit. a) ppkt (v)
załącznik, lit. g)	art. 5 ust. 1 lit. b)
załącznik, lit. h)	art. 5 ust. 1 lit. c) oraz art. 10 ust. 1
załącznik, lit. i)	art. 5 ust. 1 lit. d)
załącznik, lit. j)	art. 7 ust. 2 lit. a)
załącznik, lit. k)	art. 13 ust. 2

1) Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 73.

2) Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 18 września 2015 r. (Dz.U. C 360 z 30.10.2015, s. 1). Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 27 października 2015 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

3) Dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz.U. L 158 z 23.6.1990, s. 59).

4) Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2002 r., Club Tour, Viagens e Turismo S.A./Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido, przy udziale Club Med Viagens Lda, C-400/00, ECLI:EU:C:2002:272.

5) Zob. dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1) oraz dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i

Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36), jak również rozporządzenie (WE) nr 2111/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu przewoźników lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w ramach Wspólnoty i informowania pasażerów korzystających z transportu lotniczego o tożsamości przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz oraz uchylające art. 9 dyrektywy 2004/36/WE (Dz.U. L 344 z 27.12.2005, s. 15), rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1), rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1) i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

6) Decyzja Rady 2001/539/WE z dnia 5 kwietnia 2001 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji w sprawie ujednoczenia niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego (Konwencja montrealaska) (Dz.U. L 194 z 18.7.2001, s. 38).

7) Decyzja Rady 2013/103/UE z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie podpisania i zawarcia Umowy między Unią Europejską a Międzynarodową Organizacją Międzynarodowych Przewozów Kolejami w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 r. zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r. (Dz.U. L 51 z 23.2.2013, s. 1).

8) Decyzja Rady 2012/22/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. dotycząca przystąpienia Unii Europejskiej do Protokołu z 2002 r. do Konwencji ateńskiej z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu z wyjątkiem jego artykułów 10 i 11 (Dz.U. L 8 z 12.1.2012, s. 1).

9) Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).

10) Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów ("Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów") (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).

11) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

12) Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

13) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6).

14) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1).

15) Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

16) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 392/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morskich drogach wodnych z tytułu wypadków (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 24).